

D66 ROERMOND

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2018 – 2022

Inhoudsopgave

De toekomst komt naar ons toe

Hoofdlijnen van het verkiezingsprogramma van D66 Roermond

Een beter Roermond in 28 paragrafen:

- Basis voor goed bestuur: integriteit
- Democratische controle
- Dienstverlening: inwoners snel en goed te hulp staan
- Meer invloed voor inwoners
- Sterk bestuur en samenwerking
- Een Roermond dat veilig is én veiliger voelt
- Gereguleerde wietteelt en het voorkomen van overlast
- Onderwijskansen voor iedereen
- Innovatief en vernieuwend onderwijs
- Geen kind tussen wal en schip
- Armoede bestrijden
- Laaggeletterdheid terugdringen
- Kunst en cultuur
- Cultureel erfgoed
- Roermond een gezonde stad
- Sport en bewegen
- Zorg: maatwerk en keuzevrijheid
- Inburgeren moet!
- Personeelsbeleid gemeente
- Duurzaamheid
- Circulaire economie
- Natuur
- Ondernemerschap, innovatie en werkgelegenheid
- Ruimte voor innovatie
- Eerlijke kans op werk voor iedereen
- Verkeer en actieve mobiliteit
- Ruimte om te leven, wonen en werken.
- Solide en transparante financiën

De toekomst komt naar ons toe

Dat de wereld snel verandert, is een open deur. Dat we met elkaar er moeite mee hebben om aan die veranderingen vorm te geven, is een feit. D66 is positief: we zien de toekomst niet als een bedreiging die op ons af komt en waar we ons tegen moeten verzetten. We zien de kansen die het geeft en de vooruitzichten op – collectieve en persoonlijke – verbeteringen.

D66 heeft de wil en de energie om ook de komende jaren toekomstgericht te werken en durft het aan nieuwe mogelijkheden te benutten.

D66 staat voor een Roermond waar we met elkaar op zoek gaan naar het creëren van kansen voor iedereen. En daar vervolgens heel direct en concreet vormt aan geven. Zo willen we het hoognodige vertrouwen in en optimisme over de toekomst versterken. Er is zoveel ruimte voor verbetering. Als we elkaar de ruimte maar geven onze passies te ontdekken, onze talenten te ontwikkelen en onze weerbaarheid te vergroten.

Dat moeten we ons juist op lokaal niveau als doel stellen. De lokale politiek heeft tenslotte het meest directe contact met de bewoners van onze stad.

Politiek is kiezen, dat geldt ook op gemeentelijk niveau. Veel keuzes staan in dit programma. En paar basiskeuzes presenteren we hier in de inleiding:

- D66 kiest voor het uitbouwen van een veelkleurige open samenleving, juist Roermond kan geen grenzen sluiten.
- D66 kiest voor een sterke economie, dus een economie die armoede en tweedeling sterk terugdringt.
- D66 kiest voor het benutten en uitbouwen van al die mogelijkheden die het prachtige onderwijsaanbod van Roermond biedt, want investeren in de toekomst kent maar één maatstaf: het onderwijs.

D66 is optimistisch. Roermond is een sterke stad, met een historie om trots op te zijn. Het is aan ons zelf om dat in de toekomst voort te zetten. Om nieuwe oplossingen toe te passen en de achterhaalde bestuurlijke hokjesgeest te durven doorbreken.

De komende periode wil D66 zich inzetten voor een sterk Roermond, Roermond heeft een sterk D66 nodig!

Ferdinand Pleyte

Lijsttrekker D66 Roermond

Hoofdlijnen van het verkiezingsprogramma van D66 Roermond

Het verkiezingsprogramma van D66 Roermond is breed en heeft vele facetten. Voor de raadsperiode 2018 - 2022 zal D66 in Roermond zich vooral concentreren op een aantal hoofdthema's, zonder daarbij overigens het brede programma te verwaarlozen.

Dit zijn onze hoofdthema's met de navolgende speerpunten:

Goed bestuur, integer, slagvaardig, dienstbaar:

- Een open en eerlijke bestuurscultuur
- Integer, zowel voor individuele bestuursleden als collectiviteit van bestuur en organisatie(s)
- Professionele en optimale communicatie, zowel extern als intern
- Minder overbodige en niet productieve regels

Sociaal, ondersteunend en verkleining sociale verschillen:

- Stimuleren van gelijke kansen, werken aan een inclusieve samenleving
- Slagvaardige, effectieve en klantgerichte ondersteuning bij armoede en bijstand
- Blijvende aandacht voor taal-, reken- en digitale vaardigheden van alle inwoners
- Stimuleren cultuur en -beleving, benutten maatschappelijke en economische voordelen daarvan
- Stimuleren georganiseerde en ongeorganiseerde sport en beweging

Nadruk op ontwikkeling van jeugd en kinderen:

- Gemeente als actieve, innovatieve partner van het onderwijs
- Nadruk op preventieve jeugdzorg
- Doorontwikkeling integrale kind centra
- Koppeling onderwijs en jeugdzorg

Ruimte en milieu:

- Fietsvriendelijke stad
- Bevordering groen in de hele stad
- Duurzaam toerisme
- Omgevingsvriendelijke mobiliteit en bereikbaarheid

Een beter Roermond in 28 paragrafen:

Basis voor goed bestuur: integriteit

Het vraagstuk van bestuur en integriteit is onmiskenbaar een belangrijk onderwerp geworden, niet in de laatste plaats in Roermond. Het is een ingewikkeld vraagstuk, dat meerdere invalshoeken kent en niet altijd eenvoudig is weer te geven. Hetgeen niet wegneemt dat er uiteindelijk wel altijd een oordeel over gegeven moet worden.

Noodzakelijk is dat integriteit een onderwerp van gesprek blijft. Alleen dan ontwikkelen we met elkaar het kompas dat nodig is om hier de goede koers te houden. D66 wil dat bestuurders altijd aanspreekbaar zijn op mogelijke belangenconflicten of ontoelaatbaar gedrag. Deze onderwerpen moeten bespreekbaar zijn, ook in de gemeenteraad.

D66 wil een duidelijk integriteitsbeleid voor ambtenaren, inclusief een sterke klokkenluidersregeling.

Democratische controle

Een goed en integer bestuur is transparant en controleerbaar. Bij macht hoort immers altijd tegenmacht. Uiteraard wordt het college gecontroleerd door de raad, maar ook anderen hebben een taak, zoals inwoners, lokale media en wetenschappers.

Dit wil D66:

01. **Een coalitieakkoord op hoofdlijnen.**

Op die manier is er ruimte voor wisselende meerderheden in de raad op onderwerpen die niet onderdeel uitmaken van het coalitieakkoord.

02. **Goede en heldere informatie vanuit college, heldere taakverdeling raad en college.**

D66 wil dat het college de raad goed informeert. Anderzijds zal de raad zich meer moeten concentreren op de hoofdlijnen.

03. **Sterkere onafhankelijke journalistiek.**

Journalisten brengen de lokale politiek naar onze inwoners. Ze maken daarmee onze democratie krachtig. D66 wil de lokale journalistiek versterken, zonder dat de onafhankelijke positie van journalisten hierdoor wordt aangetast, bijvoorbeeld door een goede, open en regelmatige werkrelatie met de pers te onderhouden.

Bescherming van de democratische rechtsstaat

De democratische rechtsstaat beschermt de vrijheid, welzijn en welvaart van ons allemaal. Ook de gemeente draagt als lokale overheid verantwoordelijkheid voor het beschermen van de democratische rechtsstaat. De gemeente moet een actieve rol spelen bij het tegengaan van de ondermijning van de rechtsstaat, onder meer ten gevolge van discriminatie, radicalisering, rechts- of link extremisme, populisme, gebrek aan integriteit of criminaliteit. We zijn ons er van bewust dat daarbij wel altijd nadrukkelijk rekening moet worden gehouden met de rechten van individuen en groepen. Bescherming van privacy is net zo goed een onderdeel van de bescherming van de rechtsstaat.

Dit wil D66:

04. **Discriminatie is onacceptabel.**

De bestrijding van discriminatie vraagt nog steeds om een actief beleid. De aanpak van de gemeente moet veel verder gaan dan de enkele strafrechtelijke kant van de zaak. Met de diversiteit van de Roermondse bevolking kan veel actiever en nadrukkelijker worden omgegaan. De komende jaren zal het fundament moeten worden gelegd voor de inclusieve samenleving. Gewerkt moet worden aan een samenleving waarin talenten en passies belangrijker zijn dan welke achtergrond dan ook en personen dienovereenkomstig de kansen krijgen die ze verdienen. **Daartoe dient, onder meer, de mogelijkheid van anoniem solliciteren serieus te worden onderzocht.**

05. **Mensenrechten zijn ook het fundament onder de Roermondse samenleving.**

D66 verbiedt geen ideeën, maar vind ook dat de Rechten van de Mens gerespecteerd dienen te worden. Voor D66 zijn mensenrechten universeel: ze gelden voor iedereen, altijd en overal. Bescherming van mensenrechten, of het nu om de vrijheid van meningsuiting, bescherming van LHBT-rechten of kinderrechten gaat, D66 vindt dat ook de lokale overheid een actieve rol heeft in het faciliteren en beschermen van de mensenrechten van ieder individu.

Die rol kan zich niet beperken tot het enkel 'zenden' van de boodschap dat deze rechten gelden. Waar mogelijk moeten we in gesprek gaan en / of blijven met al diegenen die een beroep op deze rechten moeten doen én diegenen die, bewust of onbewust, mensenrechten onvoldoende serieus nemen.

06. **Voorzichtig omgaan met privacy.**

D66 wil dat bij veiligheidsmaatregelen altijd rekening wordt gehouden met de invloed die deze maatregelen hebben op de privacy van inwoners en bezoekers. Het aantasten van privacy (of het risico daarop) vraagt iedere keer om een zorgvuldige en transparante afwegingen.

Onze samenleving digitaliseert steeds meer. Daarom wordt digitale veiligheid steeds belangrijker. De privacy en (digitale) veiligheid van Roermondse inwoners moet maximaal worden beschermd.

D66 blijft daarom terughoudend bij het inzetten van cameratoezicht en preventief fouilleren.

Dienstverlening: inwoners snel en goed te hulp staan

De gemeente is er voor haar inwoners en voor iedereen die een rol wil spelen in de Roermondse gemeenschap. Wij willen dat iedereen kan rekenen op een goede dienstverlening van de gemeente. D66 staat voor een servicegerichte overheid, die bij haar dienstverlening zoveel mogelijk rekening houdt met de wensen, vragen en noden van degenen die haar benaderen of van haar afhankelijk zijn.

Dit wil D66:

07. Goede en laagdrempelige informatie.

D66 wil dat algemene informatie en inspraakmomenten- en procedures goed te vinden zijn op de gemeentelijke website en dat inwoners fysiek, telefonisch en digitaal een afspraak kunnen maken.

08. De gemeentelijke regeldruk verminderen.

We hebben de afgelopen decennia de regelgeving zo ingewikkeld gemaakt dat er onwerkbaarheden zijn ontstaan, die ook nog verder dreigen te escaleren. Het is dan ook een noodzaak de regeldruk te verminderen. Er is nog 'laaghangend fruit', maar we zullen ook serieuze discussies moeten gaan voeren hoe we nieuwe combinaties kunnen vinden van rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en begrijpelijke & hanteerbare regelgeving.

09. Informele klachtenbehandeling aanmoedigen.

D66 wil dat de gemeente Roermond er altijd naar streeft om conflicten op te lossen zonder juridische procedure. D66 moedigt de inzet van informele klachtenbehandeling, zoals mediation en buurtbemiddeling aan.

10. Goede en begrijpelijke communicatie.

De gemeente communiceert zoveel mogelijk met voor de doelgroep begrijpelijke taal. Wij omarmen de gemeentelijke pilot Klare Taal, waarbij ambtenaren leren om effectiever en duidelijker te schrijven voor inwoners en in beleidsadviezen.

Meer invloed voor inwoners

D66 is trots op het proces en de uitkomst van de Toekomstvisie 2030 Roermond. Directe democratie en moderne vormen van inspraak zijn voor D66 een belangrijke aanvulling op de representatieve democratie. Voor D66 is het belangrijk dat iedereen kan inspreken en participeren, niet alleen hoogopgeleide of mondige inwoners.

Dit wil D66:

11. Experimenteren met democratische vernieuwing.

D66 is voorstander van experimenteren met verschillende vormen van burgerparticipatie en voor proeflokalen voor vernieuwende vormen van democratie. Dorpsplan Swalmen en het Wijkontwikkelingsplan (WOP) Donderberg zijn goede voorbeelden. De overige wijken en kernen verdienen ook aandacht.

12. Inwoners worden serieus genomen bij inspraak.

D66 wil dat inwoners zo vroeg mogelijk in het besluitvormingsproces inspraak krijgen. Dan is er meer ruimte om rekening te houden met de wensen en bezwaren van inwoners. Uiteraard pas als het onderwerp voldoende tastbaar is, zodat de urgentie en de gevolgen goed kunnen worden overzien.

13. Gemeente doet aan verwachtingenmanagement.

D66 wil dat de gemeente vooraf duidelijke verwachtingen geeft voor de inspraak en, indien mogelijk, achteraf uitlegt waarom suggesties wel of niet zijn overgenomen.

14. Meer ruimte wijkbewoners besteding budget wijk.

D66 wil dat wijkbewoners meer te zeggen krijgen over waar het budget voor hun wijk aan wordt besteed. Door gebruik te maken van buurtbijeenkomsten en online inspraakmogelijkheden, kunnen veel wijkbewoners worden bereikt. **We verwachten van de actieve wijkbewoners dat zij zoeken naar voldoende draagvlak voor hun activiteiten.**

Sterk bestuur en samenwerking

Samenwerking met andere gemeenten of instellingen is soms de beste manier om taken goed en efficiënt uit te voeren. Nadeel kan zijn dat de mogelijkheden voor de individuele deelnemers om te sturen of in te grijpen beperkt zijn. En toch: beslissingen die genomen worden in dergelijke samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld welke zorg wordt ingekocht, raken de inwoners direct.

D66 wil **meer samenwerking én** meer grip op samenwerking. **Roermond kan als centrumgemeente van Midden-Limburg daar een grote rol in spelen, anderen actief**

samenbrengen en motiveren. De nadruk ligt nu nog veelal meer op het ‘goedkeuren van hetgeen wordt aangereikt’ dan op het ‘aangeven van wat moet worden uitgevoerd’. D66 maakt zich hard voor meer democratische legitimiteit en controleerbaarheid van samenwerkingsverbanden. De veelgehoorde stelling dat grootschaligheid vooral voordelen biedt en daarom nagestreefd moet worden zal veel kritischer moeten worden beoordeeld. De potentiële nadelen, ook die op langere termijn, moeten nadrukkelijker worden meegewogen bij het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden.

Dit wil D66:

15. Meer samenwerking én meer grip op samenwerking.

Roermond moet een prominente rol nemen in het actief samenbrengen van partners om tot meer samenwerking in de regio te komen.

Om de democratische controleerbaarheid van samenwerkingsverbanden te vergroten, wil D66 nieuwe instrumenten ontwikkelen. Eén daarvan zal zijn de samenwerking met D66-raadsleden in de andere gemeenten die bij een samenwerking zijn betrokken.

Een Roermond dat veilig is én veiliger voelt

Een gevoel van veiligheid is de basisvoorwaarde voor een open samenleving. De gemeente heeft daarom een belangrijke taak (het gevoel van) veiligheid van haar inwoners en bezoekers zo goed mogelijk te borgen. Het aantal meldingen van criminaliteit daalt gelukkig, maar niet in alle wijken van Roermond is de veiligheidsbeleving toegenomen.

Voor D66 is de algemene lijn duidelijk: Voorkomen waar het kan, handhaving waar nodig. D66 wil dus zoveel mogelijk inzetten op het voorkomen van strafbare feiten en ongewenste zaken. Een preventieve aanpak kan niet altijd voorkomen dat er iets misgaat. In die gevallen komt handhaving in beeld en kan een stevige en directe aanpak noodzakelijk zijn. Dat geldt over de hele linie: in het verkeer, de openbare ruimte, in het sociale domein, het economisch verkeer, etc.

Dit wil D66:

16. Schone en goed onderhouden openbare ruimte.

Een gemeente met schone straten, zonder kapot straatmeubilair en met werkende straatlantaarns kent minder criminaliteit en overlast. D66 vindt het de taak van de gemeente om de openbare ruimte op orde te houden. Uiterlijk twee weken na een melding bij de gemeente moet het gemelde probleem serieus in behandeling zijn genomen.

17. Onveilige plekken in kaart brengen.

D66 wil dat er een grondige scan wordt uitgevoerd van plekken in Roermond die onveilig zijn of als onveilig worden ervaren. Voor in ieder geval de tien meest onveilige plekken wordt, samen met de inwoners, naar blijvende oplossingen gezocht om de veiligheid en / of het veiligheidsgevoel te verbeteren.

18. Zichtbare en aanspreekbare zorg- en veiligheidspartners in de wijken.

D66 wil dat de professionals in de wijk voorlichting geven, aanwezig zijn bij inspraakmomenten, op een laagdrempelige wijze aanspreekbaar zijn in de buurt en steeds het gesprek zoeken met de inwoners om (het gevoel van) onveiligheid bespreekbaar te maken.

19. Een goed functionerend Veiligheidshuis Midden-Limburg.

In de veiligheidshuizen werken justitie, zorg en bestuur samen bij de aanpak van complexe problematiek rond overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. D66 wil dat Veiligheidshuis Midden-Limburg zich verder ontwikkelt tot een hoogwaardige voorziening die goed samenwerkt met alle belanghebbenden in het sociaal- en veiligheidsdomein.

20. Preventieve veiligheidsmaatregelen.

Iedereen kan een bijdrage leveren aan de veiligheid in de buurt door goed contact met de burens, door het plaatsen van geschikte sloten op het huis of door het oprichten van een preventieve buurtwacht. D66 wil investeren in een dekkend netwerk van preventieve buurtwachten.

Gereguleerde wietteelt en het voorkomen van overlast

D66 is voor het reguleren van wietteelt en uiteindelijk legalisering van softdrugs. Ons doel hiermee is de gezondheidsrisico's van drugsgebruik te verminderen en de overlast, criminaliteit en veiligheidsrisico's die gepaard gaan met illegale wietteelt te beperken. Regulering gaat wat D66 betreft samen met goede voorlichting en voldoende toezicht. Om verplaatsing van problemen te voorkomen, pleit D66 voor intensieve afstemming met buurgemeenten, ook die over de grens. D66 is voorstander van een lokaal softdrugsbeleid: de gemeente bepaalt zelf hoeveel coffeeshops er in de gemeente zijn, of er een minimale afstand moet zijn tussen een coffeeshop en instellingen als bijvoorbeeld scholen en of het ingezetenen criterium wordt gehandhaafd. De rol van de gemeenteraad hoort daarbij maximaal te zijn.

Dit wil D66:

21. **Een pilot met gereguleerde wietteelt in Roermond.**

D66 heeft onlangs een motie ingediend die unaniem is aangenomen voor een pilot met gereguleerde wietteelt voor coffeeshops in Roermond.

22. **Gedegen en toekomstbestendig coffeeshopbeleid.**

D66 wil op een zo kort mogelijke termijn – maar rekening houdend met de ontwikkelingen die op dit onderwerp in de landelijke politiek spelen – een gedegen en toekomstbestendig coffeeshopbeleid. Dit beleid moet uitkomst bieden voor de huidige ervaren overlast maar eveneens een oplossing zijn die niet enkel problemen verplaatst.

Onderwijskansen voor iedereen

Gelijke kansen voor iedereen. Goed onderwijs is de motor van persoonlijke ontwikkeling en ontplooiing. Het is eveneens de beste fundering voor een goede wijze van samenleven. Alle Roermondenaren verdienen een goede start en zouden blijvend dienen te worden gestimuleerd het beste uit zichzelf te halen.

Dit wil D66:

23. **Gezinnen met laag inkomen.**

Alle inwoners moeten de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan activiteiten op het gebied van cultuur, onderwijs, sport en evenementen. Speciale aandacht gaat daar bij naar kinderen uit een gezin met een laag inkomen, zodat die dezelfde ontwikkelkansen krijgen als alle andere kinderen uit Roermond.

24. **Verzuimregistratie.**

Schoolverlaten en spijbelen pakken we tijdig aan door strakke verzuimregistratie, signalering en vooral door het aanspreken van kinderen en ouders.

25. **Aandacht voor inclusieve samenleving.**

Geef op scholen aandacht aan democratie, digitalisering, seksuele en culturele verschillen, duurzaamheid en gezondheid. Bevorder de weerbaarheid van kinderen.

26. **Voorschoolse educatie.**

Zorg dat voorschoolse educatie betaalbaar en toegankelijk blijft voor alle kinderen in Roermond die dat nodig hebben.

Innovatief en vernieuwend onderwijs

D66 steunt de ontwikkelingen op het gebied van innovatief en vernieuwend onderwijs. Zowel voor wat betreft de inhoud als de vorm. Agora, Synergieschool, tweetalig onderwijs en technasium zijn prima voorbeelden.

Dit wil D66:

27. **Integraal Kind Centrum.**

Het concept Integraal Kind Centrum (IKC) wordt verder uitgebouwd in Roermond: een doorgaande lijn voor alle kinderen van 0 tot 13 jaar.

28. **Aansluiting voortgezet onderwijs.**

D66 stimuleert een betere aansluiting tussen basisscholen en voortgezet onderwijs zodat de overstap voor leerlingen makkelijker wordt.

29. **Meer opleidingen in Roermond.**

D66 blijft streven meer onderwijs terug te brengen naar Roermond. De gemeente maakt daarvoor voldoende capaciteit en middelen vrij en investeert zelf in het verkrijgen van voldoende kennis om effectief te kunnen netwerken en acquireren.

30. **Werkervaringsplaatsen.**

De gemeente Roermond loopt voorop in het bieden van werkervaringsplaatsen, doorstroming van talent en het bieden van werkkansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

31. **Experimenten bij bijstand.**

D66 wil dat onze gemeente gaat experimenteren met de uitvoering van de bijstand op basis van succeservaringen van andere steden, om de participatie en zelfredzaamheid van mensen te vergroten.

Geen kind tussen wal en schip

Roermond is verantwoordelijk voor een goede opvang van jongeren die in de problemen zitten of dreigen te komen. De uitvoering van deze jeugdzorg is weerbarstig. Het uitgangspunt is dat er geen kind tussen wal en schip mag vallen!

Dit wil D66:

32. **Snel ingrijpen.**

Grijp bij een crisis snel in, maak duidelijk bij wie je terecht kan en benoem zo snel mogelijk een regisseur die overzicht heeft en vast aanspreekpunt is voor de inwoner.

33. **Begeleiding en nazorg.**

Investeer in goede begeleiding en nazorg voor kinderen en ouders zodat ze snel in staat zijn het normale leven op te pakken.

34. **Afstemming zorg.**

Organiseer de zorg voor het kind zoveel mogelijk in afstemming met de school en zorg voor de mogelijkheid om hulpvragen te stellen op scholen.

35. **Onderwijs en jeugdzorg.**

Het is wenselijk dat een vaste medewerker van Jeugdzorg een vaste plek heeft binnen de organisatie van de school. Korte lijnen zijn gewenst.

Armoede bestrijden

De gemeente ondersteunt inwoners die in armoede leven of opgroeien. Dat ondersteunen gebeurt op vele manieren en richt zich vooral op symptoombestrijding en minder op de oorzaak. Per saldo neemt de armoede niet af. Er moet dus mee (anders) worden gedaan.

Dit wil D66:

36. **Voorkom herhaling.**

D66 wil niet alleen snelle hulp zodat verslechtering van de situatie wordt voorkomen, maar ook hulp die voorkomt dat de situatie zich opnieuw voordoet. Wij zoeken naar de preventieve werking.

37. **Geef perspectief.**

D66 vindt dat we alle inwoners van Roermond perspectief moeten bieden door ze blijvend de mogelijkheid te geven mee te doen aan de maatschappij.

38. **Blijvende betrokkenheid.**

Ook zonder betaald werk blijven mensen betrokken, bijvoorbeeld via cultuur, sport of vrijwilligerswerk.

39. **Vroegsignalering.**

Bij vroegsignalering van schuldproblematiek worden zorgverzekeraars, energieleveranciers en woningcorporaties ingeschakeld. Vooral om de druk weg te nemen en rust in de situatie te brengen.

40. **18- / 18+**

Speciale aandacht vraagt D66 voor de armoedeproblematiek van 18-/18+. De stap naar volwassenheid is bij kwetsbare groepen jongeren vaak moeilijk en de risico's zijn erg groot.

Laaggeletterdheid terugdringen

Er is sprake van laaggeletterdheid als je niet in staat bent om een eenvoudige tekst te lezen en te begrijpen. Dit probleem blijft vaak verborgen door schaamtegevoelens. Zowel in privésituaties als op het werk levert het veel problemen op. Roermond scoort hierin bovenmatig hoog.

Dit wil D66:

41. **Coördineren aanbod is belangrijk.**

De gemeente coördineert alle professionals en vrijwilligers die op dit gebied opereren en stemt beleid op elkaar af.

42. **Centrale rol Bibliorura.**

Aan onze bibliotheek Bibliorura wordt hierbinnen een prominente rol toebedeeld.

43. **Werkgevers én scholen.**

Wij betrekken hier zoveel mogelijk de werkgevers en scholen in onze gemeente bij om zo het probleem ook vanuit het werk en school aan te pakken.

Kunst en cultuur

Sociaal-liberalen vinden het belangrijk dat mensen zich ontwikkelen: niet alleen als individu, maar ook als onderdeel van de samenleving. Kunst en cultuur hebben niet alleen invloed op hoe mensen in de gemeente met elkaar omgaan, maar maken de gemeente ook aantrekkelijk om in te wonen, werken en ondernemen of te bezoeken.

Bibliotheken zijn tegenwoordig culturele ontmoetingsplaatsen. Historische binnensteden trekken vaak van ver mensen aan. Evenementen en festivals geven de sfeer in een gemeente

weer. Door het cultuurbeleid gericht in te zetten, creëren gemeenten een eigen cultureel profiel: het imago van de gemeente.

Cultuur spreekt tot de verbeelding en prikkelt mensen om kritisch na te denken. Zo komen mensen met elkaar in contact. D66 maakt daarom een vuist voor een sterk cultuurbeleid, dat iedereen toegang geeft tot verschillende vormen van cultuur, en bijdraagt aan een open samenleving met gelijke kansen.

Gemeenten spelen een belangrijke rol bij cultuur: hier zijn gemeenten nog vrij hun beleid zelf vorm te geven.

Dit wil D66:

44. **Nieuwe doelgroepen.**

Cultuurbeleid dient zich nadrukkelijk te richten op mensen die niet vanzelfsprekend in aanraking komen met kunst en cultuur, zoals jongeren, lager opgeleiden of nieuwkomers. We willen professionals de ruimte geven om dit te bereiken. D66 wil dat ieder kind kennismaakt met cultuur.

45. **Andere domeinen.**

Kunst en cultuur kunnen meer aan andere domeinen worden verbonden, zoals onderwijs of ouderenzorg. Het cultuurbeleid werkt hier aanvullend: kunst en cultuur dragen bij aan de ontwikkeling van kinderen of het welzijn van ouderen.

46. **Regionale samenwerking, ook over de nationale grenzen.**

Voor sociaal-liberalen houdt de wereld niet op bij de (gemeente)grens. Door samen te werken kan het aanbod beter aansluiten op de vraag van de inwoners en inspelen op de identiteit van de regio.

47. **Functies van cultuur: een wereld te ontdekken.**

Ten aanzien van de mogelijkheden en functies van 'cultuur' is nog een wereld te ontdekken. Culturele instellingen en -initiatieven moeten daarom de kans krijgen hun mogelijkheden te verkennen, zonder dat dit onmiddellijk gevolgen heeft voor hun subsidie. Wel stelt D66 als voorwaarde dat instellingen hun culturele doel altijd voorop blijven stellen en geen oneigenlijke concurrentie aangaan met andere ondernemers.

Cultureel erfgoed

Aan historisch of architectonisch bijzondere gebouwen en beschermde stadsgezichten ontlenen we onze identiteit. Erfgoed maakt mensen trots op hun omgeving en geeft begrip voor historie. We wonen en werken graag in een gemeente met een historisch centrum. Roermond

heeft zo'n centrum en kan dat nog veel meer inzetten in de realisatie van haar doelstellingen. D66 vindt dat we daarbij zorgvuldig met monumenten moeten omgaan. Het loont om te investeren in bijzondere gebouwen of objecten. Zonder dat de binnenstad een openluchtmuseum wordt. D66 wil dat onze bijzondere gebouwen ook volgende generaties inspireren.

Dit wil D66:

48. Herbestemming koppelen aan herstel historische waarden.

In de monumentenverordening worden regels vastgelegd voor ruimtelijke aanpassingen. Herbestemming van locaties worden waar mogelijk gekoppeld aan herstel van historische waarden.

49. Kleine monumenten, interieurs, religieus erfgoed.

De 'grote monumenten' zijn inmiddels redelijk op orde. Maar er zijn genoeg nieuwe opgaven. D66 wil initiatieven om kleine monumenten (zoals putbeelden) te beschermen, interieurs in monumentenregelingen op te nemen en de plaats van ons (historisch) religieus erfgoed planmatig te benaderen en gericht veilig te stellen.

50. Erfgoed EN groene daken of zonnepanelen.

Tegelijkertijd wil D66 niet dat de initiatieven ter bescherming van ons erfgoed in de weg staat van bijvoorbeeld het aanleggen van groene daken of zonnepanelen, als dit uit het zicht gebeurt.

51. Cultuurcluster.

De actieve bescherming van erfgoed verdient een plaats in de gemeentelijke organisatie die daar recht aan doet. In plaats van een defensief beleid bij ruimtelijke ordening is een actieve rol binnen de cultuurcluster meer op zijn plaats.

Kansen voor economie en cultureel ondernemerschap

Een sterk cultuurbeleid biedt ook economische kansen voor de gemeente, niet in de laatste plaats door de bedrijvigheid die cultuur met zich brengt. Kunst en cultuur maken een gemeente aantrekkelijk om te wonen, recreëren, verblijven, werken en ondernemen. Bovendien neemt het belang van de creatieve economie (naast kunsten en erfgoed ook bijvoorbeeld media en entertainment, creatieve zakelijke dienstverlening, mode en design en evenementen) toe.

Dit wil D66:

52. Investeren in kunst en creatieve ondernemers.

D66 pleit ervoor om te investeren in kunstenaars en creatieve ondernemers, bijvoorbeeld door leegstaande panden ter beschikking te stellen. Zo krijgt de omgeving een impuls en stimuleert de gemeente de lokale economie.

53. Ontwikkelen ondernemerschap.

D66 wil dat gesubsidieerde instellingen cultureel ondernemerschap ontwikkelen. Dat betekent niet dat alle instellingen per se commercieel succesvol moeten zijn. Als de gemeente verwachtingen stelt aan culturele instellingen, bijvoorbeeld over talentontwikkeling, die de financiële mogelijkheden van die instelling in de weg zitten, dan is een bijdrage van de gemeente gewenst.

54. Beroepskrachten.

In heel Nederland is de arbeidsmarkt- en inkomenspositie van kunstenaars en mensen in de culturele sector zorgwekkend. D66 vindt dat gemeenten hieraan aandacht moeten besteden in het cultuurbeleid. Met beroepskrachten gaan kennis en vaardigheden verloren die we nodig hebben om onze kunst en cultuur door te geven aan de volgende generatie.

55. Vrijwilligers.

Vrijwilligers zetten zich vaak met hart en ziel in en zijn van onschatbare waarde. Toch wil D66 niet dat zij beroepskrachten verdringen. In de eerste plaats omdat mensen die in de sector werken hierdoor hun baan verliezen, maar in de tweede plaats ook omdat de continuïteit van een instelling daardoor worden bedreigd. Ook omdat van vrijwilligers niet hetzelfde kan worden gevraagd als van beroepskrachten. Aandachtspunt is dat het evenwicht tussen beroepskrachten en vrijwilligers niet verloren gaat.

Roermond een gezonde stad

D66 gaat voor een gezond Roermond met sterke (sport)verenigingen en waar iedereen op zijn of haar manier aan voldoende beweging toekomt. Bij een gezonde stad hoort ook veel aandacht voor preventie om zoveel mogelijk gezondheidsproblemen te voorkomen. En wie zorg nodig heeft, krijgt wat D66 betreft, maatwerk en keuzevrijheid.

Uiteraard is het een positieve ontwikkeling dat veel inwoners van Roermond een steeds hogere leeftijd bereiken. Die trend zal zich de komende jaren voortzetten. Gevolg is wel een andere samenstelling van de bevolking. Dat vraagt om andere keuzes op veel terreinen, zoals

huisvesting, arbeidsmarkt, culturele voorzieningen, wijkaccommodaties, etc. En uiteraard voor zorgvoorzieningen. Het eindresultaat moet zijn dat – net als voor alle andere inwoners – het ook voor ouderen mogelijk is een goed en prettig leven in Roermond te leiden.

Dit wil D66:

56. Ouderen.

Voor ouderen moeten de mogelijkheden worden vergroot een bijdrage aan de Roermondse samenleving te blijven leveren. Voorzieningen en zorg moeten worden geboden om eventuele hindernissen – van welke aard dan ook – voor ouderen te minimaliseren.

57. Bewegen en spelen.

Wij opteren voor goed onderhouden fietspaden, wandelpaden, skeeler- en ruiterspaden, maar ook voor skateplekken, basketbalpleintjes en vooral voor voldoende parken en parkjes waarin op uiteenlopende wijze gespeeld kan worden.

58. Sportdeelname.

Sportdeelname en voldoende (dagelijks) bewegen door alle kinderen moet gestimuleerd worden. D66 wil daarom dat op alle basisscholen hoogwaardig bewegingsonderwijs gegeven wordt, bij voorkeur door vakleerkrachten.

59. Ook sport is inclusief!

Sport moet inclusief zijn. D66 wil daarom dat de gemeente de toegankelijkheid van sport en sportverenigingen voor onder meer mensen met een beperking en LHBT-ers bewaakt.

60. Actief blijven voorlichten.

Voortzetten en waar nodig verbeteren van voorlichting over roken, voeding, bewegen, alcohol, sex en drugs.

61. Schoolzwemmen.

Herinvoeren van het schoolzwemmen. Vooral om te signaleren welke kinderen (nog) niet kunnen zwemmen en deze te stimuleren en te steunen om zwemles te nemen.

62. Langer thuis wonen.

Woonvormen mogelijk maken waardoor ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, zowel in het huur- als het koopsegment. Daarbij willen wij slimme en innovatieve hulpmiddelen inzetten zoals buddysystemen, domotica en internettoepassingen.

63. **Topsportontwikkeling.**

D66 stimuleert het voortgezet onderwijs om talentvolle sporters de gelegenheid te bieden hun topsportontwikkeling te combineren met studie.

Sport en bewegen

D66 is van mening dat sport en bewegen onontbeerlijk zijn voor een gezonde en vitale bevolking. Nog niet voor iedereen is het echter gewoon om te gaan sporten en dat een leven lang te blijven doen. Kinderen uit een gezin met een laag inkomen sporten minder dan kinderen met rijkere ouders. Voor D66 is dit niet acceptabel, want alle kinderen verdienen gelijke (ontwikkel)kansen. Daarom staat D66, ook als het om sport en bewegen gaat, voor een inclusieve aanpak, ook buiten schooltijd.

Dit wil D66:

64. **Effectief gebleken interventies ondersteunen.**

Wij vinden dat de gemeente effectief gebleken interventies, die volwassen inactieve Nederlanders hebben geholpen om (uiteindelijk) op eigen kracht structureel in beweging te komen en te blijven, moet ondersteunen.

65. **Mensen met een beperking laten deelnemen.**

D66 wil dat de gemeente zich inspannt om mensen met een beperking te laten deelnemen aan sport en bewegen. We willen dat kinderen met een beperking samen met andere kinderen opgroeien, óók op sportverenigingen.

Sport en bewegen in de openbare ruimte

D66 wil dat de gemeente inspeelt op de veranderende vraag van inwoners naar een goed ingerichte openbare ruimte die voorziet in de mogelijkheden om zelfstandig of onder begeleiding op een sportieve manier van de openbare ruimte gebruik te maken.

Dit wil D66:

66. **Aandacht voor passende voorzieningen.**

Daarom wil D66 aandacht voor voorzieningen als fiets-, wandel-, skeeler- en ruitersporen, maar ook skateplekken, basketbalpleintjes, playgrounds en vooral aan voldoende veilige, schone groene parken waarin op uiteenlopende wijze gespeeld en gesport kan worden.

67. **Sporten en bewegen in de openbare ruimte.**

D66 wil sporten en bewegen in de openbare ruimte stimuleren voor iedereen in de gemeente: bewoners, werknemers, bezoekers, etc. Speciale aandacht dient uit te gaan naar het creëren van aantrekkelijke plekken voor kinderen om veilig buiten te kunnen spelen en veilige, groene plekken voor ouderen om te kunnen bewegen.

68. **Bij nieuwbouw aandacht voor groene en beweegvriendelijke omgeving.**

De gemeente maakt in beleid, programma's en bij het sluiten van overeenkomsten met projectontwikkelaars, woningbouwcoöperaties en andere actoren bij nieuwbouw en ruimtelijke inrichting, afspraken die bijdragen aan een 'groene en beweegvriendelijke omgeving die uitnodigt tot actief bewegen'.

Sport en Bewegen: georganiseerd en ongeorganiseerd

Nederland heeft een rijk verenigingsleven. Het georganiseerde verband waarin enorm veel vrijwilligers mogelijk maken dat er in verenigingsverband kan worden gesport, beschouwen wij als waardevol en uniek.

D66 ziet ook een verandering in de behoefte (en steeds vaker: alleen de mogelijkheid) van veel inwoners om buiten verenigingsverband te sporten en actief te bewegen. Alleen of met anderen en op een tijdstip dat het haar of hem uitkomt. D66 wil dat de gemeente hier actief op inspeelt.

Dit wil D66:

69. **Faciliteren.**

Sport wordt door sportverenigingen in de regel op diverse niveaus aangeboden en zowel competitief als meer recreatief georganiseerd voor leden. D66 is voorstander van het faciliteren van de georganiseerde sport. Vrijwilligers zijn voor deze verenigingen onmisbaar. D66 wil dat de gemeente dit erkent en vrijwilligers op gepaste wijze ondersteunt.

70. **Ondernemerschap.**

D66 wil dat de verenigingen zelf zoveel mogelijk initiatief en ondernemerschap laten zien, ook om nieuwe of andere doelgroepen, zoals kinderen met een beperking, aan te spreken. Ook dit kan er om vragen dat vrijwilligers goed worden ondersteund door de gemeente.

71. **Open en inclusief.**

Tevens vragen wij verenigingen een open en inclusief karakter te hebben voor alle groepen in onze samenleving.

72. **Overleg en raadpleging.**

D66 wil dat de gemeente de ongeorganiseerde sport en de commercieel georganiseerde sport, net als de meer traditioneel georganiseerde sport, betreft bij overleg en raadpleging over op te stellen lokaal sportbeleid.

73. **Sportondernemers.**

D66 ziet graag dat sportondernemers door de overheid worden erkend in de belangrijke rol en hun succes als het gaat om het in beweging zetten van grote groepen Nederlanders.

Zorg: maatwerk en keuzevrijheid

D66 wil telkens de beste oplossing vinden voor onze inwoners. Wij willen een samenhangende aanpak voor het sociaal domein, waarbij we vanuit de inwoner en niet vanuit de bestaande structuren denken.

Dit wil D66:

74. **Eigen regie.**

Personen en gezinnen die zorg of ondersteuning nodig hebben, houden vanzelfsprekend regie over hun situatie en het oplossen van problemen. Ze hebben één aanspreekpunt en kunnen bij de inzet van betaalde oplossingen kiezen voor de zorgaanbieder die het best bij ze past, zonder dat dit al te veel papierwerk oplevert.

75. **Daadwerkelijke effecten staan centraal.**

D66 wil dat de gemeente, als belangrijkste opdrachtgever in het sociaal domein, stuurt op maatschappelijk effect: wat levert het concreet op? Niet aantallen en activiteiten, maar daadwerkelijke effecten op de gezondheid en het welzijn van inwoners staan centraal en de financiering wordt daarop gebaseerd.

76. **Resultaten waar mogelijk meten.**

Klanttevredenheid en effectiviteit van de oplossingen worden gemeten; niet alleen direct na ondersteuning maar ook op langere termijn. Deze resultaten vormen de input om het werk nog beter uit te kunnen voeren.

77. **Mensen met verward gedrag.**

We krijgen als regiostad steeds meer te maken met mensen met verward gedrag. In de afgelopen bestuursperiode heeft D66 al vaker aandacht hiervoor gevraagd. We willen dat de Psycholance, een soort ambulance maar dan specifiek voor mensen met psychische

problemen, naar Roermond komt. Op deze manier kunnen personen met verward gedrag worden vervoerd, zonder dat de situatie escaleert.

Inburgeren moet!

Het is belangrijk dat migranten, vluchtelingen en statushouders actief deelnemen aan onze maatschappij.

Dit wil D66:

78. **Nederlandse taal.**

Eerste voorwaarde voor het deelnemen aan onze maatschappij is het kennen van de Nederlandse taal. Dus onmiddellijk starten met het leren spreken en schrijven van de Nederlandse taal.

79. **(Vrijwilligers)werk.**

Door het werken is er meer interactie met de Nederlandse taal en leer je sneller de taal en door Nederlands te spreken en te schrijven vind je sneller werk. Prioriteit is het zo snel als mogelijk oppakken van (vrijwilligers)werk.

80. **Drempels wegnemen.**

De gemeente spant zich actief in om drempels die een snelle inburgering in de weg staan te slechten.

Personeelsbeleid gemeente

Met een generatiepact kunnen ouderen minder uren werken en op een gezonde manier tot aan hun pensioen in hun baan blijven. Jongeren kunnen eerder aan de slag. En de gemeente kan geleidelijk verjongen terwijl de ervaring van de ouderen beschikbaar blijft.

81. **Strategisch personeelsplan.**

De gemeente Roermond neemt in haar strategisch personeelsplan het zogenaamde generatiepact op.

Medewerkers boven de 60 jaar kunnen minder gaan werken, **tegen een nader overeen te komen lager salaris met afspraak over pensioenpremies.**

Duurzaamheid

Roermond moet een gezonde, groene, prettige omgeving bieden om te leven en te werken.

D66 wil dat niet alleen voor ons, maar ook voor de kleinkinderen van onze kleinkinderen.

We zien ook bedrijven die niet meer groei als doel hebben, maar grondstoffen halen uit het afval van anderen, die kwaliteit en duurzaamheid stellen boven economische groei. Roermond heeft trekkers van duurzame ontwikkeling zoals Van Houtum papierfabriek in Swalmen en Smurfit Kappa in Roermond.

Duurzaam betekent volgens D66 klimaatneutraal, klimaatbestendig en circulair.

Om op korte termijn ten minste aan het Energieakkoord en Klimaatakkoord te voldoen streven we als eerste stap naar klimaatneutraal: evenveel duurzame energie opwekken als je gebruikt en zonder CO₂ te produceren.

Dit wil D66:

82. Energiebesparing woningen.

In woningen is vaak 80 % van de energie nodig voor verwarming. Isolatie van vloer, gevel en dak kan dit met twee-derde verminderen. De extra € 80 miljoen euro subsidie die D66 landelijk in september 2016 binnenhaalde was eind april 2017 al op door de grote belangstelling van woningbezitters. Samen met andere partijen helpt de gemeente onafhankelijke adviseurs faciliteren die huiseigenaren over energiebesparing advies geven. Zo mogelijk ook adviseren om hemelwater af te koppelen.

83. Woningcorporaties.

De afspraken met de woningcorporaties houden in dat in 2020 de woningen in hun bezit gemiddeld energielabel B behalen. Daarna wil D66 afspraken maken om snel verder te gaan met energie besparen. (Corporaties hebben nog 107 woningen met label G en 504 met label F).

84. Nieuwbouwwoningen energieneutraal.

Met ingang van 2021 moeten plannen voor nieuwbouwwoningen energieneutraal zijn. Voor nieuwbouwprojecten wil D66 zo mogelijk verplichten vanaf 2019 om die nieuwe regels toe te passen.

85. Eigen energie opwekken.

Duurzaam eigen energie opwekken met zonnecellen doen steeds meer Roermondenaren. Voor bewoners zonder eigen dak kan de gemeente deze met andere partijen samenbrengen tot gezamenlijke zonnecellen op het dak van winkelcentrum of sporthal. Zie www.duurzaamgemeentelijkvastgoed.nl

86. **Norm: in vijf jaar terug te verdienen.**

De Regionale Uitvoeringsdienst moet bedrijven en instellingen actief adviseren bij de naleving van de Wet Milieubeheer: energiebesparende maatregelen die binnen vijf jaar terugverdiend kunnen worden moeten uitgevoerd worden.

87. **Auto's van gemeente.**

De gemeente gaat voor het eigen wagenpark het aantal elektrische auto's uitbreiden en die liefst opladen met zonnecellen op gemeentelijke gebouwen.

88. **Pakketbezorging.**

Ook de bezorging van grote en kleine pakketten kan beter met fitte fietskoeriers of kleine elektrische voertuigen. De mogelijkheden van het stimuleren daarvan worden onderzocht.

Klimaatbestendig

Op 1 en 2 juni 2016 viel in Limburg 57 mm regen in enkele uren, die week viel 125 mm en die maand 260 mm, de helft van het jaarlijkse gemiddelde.

Roermond heeft al veel gedaan om steeds heftiger regenbuien op te vangen door afkoppeling van regenwater bij bijna alle bedrijven op industrieterrein Heide en van de Jo Gerrishal, Nikee en andere grote gebouwen.

Dit wil D66:

89. **Regenwater en riolen.**

Verder afkoppelen van grote gebouwen helpt ook tegen de voortgaande verdroging van Limburg. Helaas worden particuliere tuinen steeds vaker versteend zodat meer hemelwater op de straat stroomt. Actieve gesprekken aangaan met onze burgers van Roermond via wijk en buurtoverleg kan hier verandering in brengen. Zie bijvoorbeeld www.steenbreek.nl en www.waterklaar.nl

90. **Belangrijke functies van bomen in de stad.**

Grote parkeerterreinen worden steeds kaler en geven steeds vaker hittestress. Waar mogelijk vervangen van dichte asfalt door half open klinkers, waartussen regenwater weg kan zakken.

Bomen vormen de airco in een stad: ze zorgen voor schaduw, verkoeling door verdamping, vangen fijnstof en andere luchtverontreiniging en zorgen voor zuurstof. **D66 wil meer bomen en ander groen in het centrum en in de wijken. In het centrum vooral geveltuinen en daktuinen.**

Circulaire economie

Voorkomen van afval is de eerste stap. Het Europese verbod van 1 januari 2016 op gratis plastic tasje is overal met instemming aanvaard. Meer dan 80 % van het glas brengen we uit ons zelf naar de glasbak. Handhaven van statiegeld, beter nog uitbreiden van statiegeld, helpt zwerfafval voorkomen en stimuleert hergebruik.

Smurfit Kappa papierfabriek haalde in 2014 de New York Times als circulair bedrijf. Van Houtum in Swalmen en Rockwool en SIF hebben ook hun sporen verdiend. Roermond als focus van circulaire ontwikkeling in Midden Limburg! Samenwerking van bedrijven burgers en gemeente.

Dit wil D66:

91. Circulaire economie verder ontwikkelen.

D66 vindt dat de gemeente meer initiatief kan nemen door bijvoorbeeld in overleg met grote bedrijven en instellingen te bezien op welke manier we gezamenlijk duurzaam verder kunnen gaan.

Natuur

Roermond ligt midden tussen zeer diverse soorten natuur. De steeds schonere Maas verbindt 50 natuurgebieden, waaronder in Roermond Isabellegriend, Ooldergriend, Stadsweide, en de Asseltse Plassen. De Swalm is een snelstromend en daardoor uniek riviertje van de Duitse grens tot de monding in de Maas. Langs de grens ligt, aan beide kanten van de grens, een ketting van natuurgebieden. De Roer is de schoonste rivier van zowel Nederland als Nordrhein-Westfalen, met 40 soorten libellen en 40 soorten vis zoals zalm en forel.

Die rijke natuur biedt veel mogelijkheden voor duurzaam toerisme.

Dit wil D66:

92. Pieterpad

Het Pieterpad trekt 40.000 wandelaars per jaar. Helaas is Roermond geen eind- en beginpunt meer van een etappe zoals Venlo en Sittard. Tot de aanleg van de A 73 liep het Pieterpad dwars door de stad. De rood/witte markering is nog te zien op het Munsterplein en in kasteel-en natuurpark Hattem. Het Pieterpad terug door de stad Roermond!

93. Wandelaars: toeristische doelgroep.

Langs de Roer in Duitsland is een wandel/fietspad de Ruhrfahrradweg, langs grote stukken aangelegd: D66 wil dit pad doortrekken van de Duitse grens door de stad en

Voorstad tot de monding in de Maas. Dit zal veel extra wandelaars trekken. Hetzelfde geldt voor de Swalm. Fiets- en wandelroutes ontwikkelen: er liggen nog vele kansen.

94. **Mountainbikers.**

D66 wil dat Roermond samen met de buurgemeenten in Nederland en Duitsland samen met MTB-verenigingen mountainbikeroutes gaat ontwikkelen. Dit biedt de mogelijkheid kwetsbare natuurgebieden te beschermen.

Ondernemerschap, innovatie en werkgelegenheid

D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen. Voor ons zijn ondernemende mensen een basis voor een open en levendige maatschappij. Wij hebben vertrouwen in de vindingrijkheid die de ruimte tot ondernemen bij mensen los kan maken. We willen dat het voor bedrijven en instellingen aantrekkelijk is om zich in de gemeente te vestigen en dat ondernemers er kunnen starten en groeien. Een gunstig vestigings- en ondernemersklimaat hangt met veel beleidsterreinen samen: met aantrekkelijke en veilige winkelstraten, een breed aanbod van cultuur en horeca, opgeleide werknemers, goede bereikbaarheid en een mooie en groene omgeving. De rol van de lokale overheid is daarin voor D66 onmisbaar. Als de overheid duidelijke kaders schept, ontstaat er ruimte voor ondernemers. Door ondernemers mogelijkheden te geven, zorgen zij er bijvoorbeeld voor dat er voldoende werkgelegenheid is en dat iedereen de mogelijkheid heeft om bij te dragen aan de samenleving. Op elk van deze terreinen werkt D66 aan verbetering.

Ruimte voor ondernemers

D66 wil dat de gemeente ruimte geeft aan particulier initiatief en ondernemerschap. Ideeën voor handel en bedrijvigheid willen we stimuleren en belonen. De regels om te starten of uit te breiden, gaan we eenvoudig, begrijpelijk en uitvoerbaar maken. Startende en duurzame ondernemers krijgen van ons extra steun.

Dit wil D66:

95. **Meer ruimte door minder regels.**

D66 wil meer ruimte door minder regels. Vaak kan een meldingsplicht in plaats van vergunningsplicht volstaan. Daarnaast wil D66 experimenteren met regelluwe zones.

96. **Toeristenbelasting en precariorechten.**

D66 is kritisch op de toeristenbelasting en precariobelasting voor terrassen. Toerisme is een verrijking voor de economie en terrassen zijn een verrijking voor de gemeente. Bovendien leveren deze belastingen bureaucratie op.

97. **Omgevingswet.**

De nieuwe omgevingswet is volgens D66 een uitgelezen mogelijkheid om het regelbestand tegen het licht te houden en te actualiseren. Ook welstandsnota's zijn niet altijd nodig, denk aan achteraf gelegen bedrijventerreinen.

98. **Digitale volgsystemen.**

D66 wil ook procedures vereenvoudigen, door digitale volgsystemen en dossiers in te voeren voor veelvoorkomende aanvragen. Dit bespaart gemeente en ondernemer veel administratie. (Vanuit de rijksoverheid wordt hiervoor op dit moment het ondernemingsdossier ontwikkeld.)

99. **Openingstijden en blurring.**

D66 heeft zich er altijd hard voor gemaakt dat winkeliers en horecaondernemers de vrijheid hebben om zelf hun openingstijden te bepalen. D66 ziet functievermenging ('blurring') als een kans om mensen naar winkelstraten en culturele instellingen te trekken, zolang er geen sprake is van oneerlijke concurrentie.

100. **Aantrekkelijke winkel- en uitgaansgebieden.**

D66 wil dat de gemeente regie als het gaat om de gebieden waar winkels en horeca zich kunnen vestigen. En dat winkelgebieden een passend standplaatsenbeleid hebben. De gemeente kan er op die manier voor zorgen dat er aantrekkelijke winkel- en uitgaansgebieden ontstaat. Dat is in het belang van inwoners, maar uiteraard ook van ondernemers. D66 wil leegstand oplossen door flexibel om te gaan met bestemmingen en waar nodig te saneren.

101. **Verkopen online.**

Consumenten kopen steeds meer online. Ook traditionele winkels spelen hier op in, door producten online aan te bieden. Zij lopen echter tegen landelijke regelgeving aan die hen verbiedt hun magazijn te gebruiken voor internetverkoop. D66 wil deze winkeliers tegemoet komen, door soepel om te gaan met bestemmingen.

102. **Urbanism en crowdsourcing.**

We zien steeds vaker dat lokale ondernemers een gedeelte van de openbare ruimte, bijvoorbeeld een rotonde of een plantsoen, 'adopter' en. Dit heet *brand urbanism*. D66 vindt dit een positieve ontwikkeling. Ondernemers laten zien dat zij betrokken zijn met hun omgeving en het bespaart de gemeente geld. D66 staat er ook voor open dat *crowdsourcing* wordt ingezet voor gemeentelijke diensten.

Ruimte voor innovatie

Innovatie is belangrijk. De wereld om ons heen verandert voortdurend, en wij doen dat (ongemerkt) ook. D66 stimuleert innovatie, want we willen dat ook onze kinderen het weer beter krijgen dan wij.

Dit wil D66:

103. Keurmerk veilig, maatschappelijk verantwoord en duurzaam.

D66 wil winkels en bedrijven stimuleren om keurmerken voor veilig, maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen te halen.

104. Startende ondernemers.

Juist voor startende ondernemers kunnen we als gemeente het verschil maken. Zij zorgen voor (sociale) innovatie. D66 wil daarom lastenverlaging en tariefdifferentiatie voor startende ondernemers. Startende ondernemers betalen de eerste 3 jaar geen onroerendezaakbelasting (OZB).

105. Kennis-driehoek.

D66 wil dat de gemeente onderwijsinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties samenbrengt en stimuleert om samen en vanuit hun respectievelijke achtergronden innovaties te ontwikkelen voor maatschappelijke uitdagingen (de zogenaamde 'kennis driehoek' of 'triple helix').

106. Gemeente koopt duurzaam in.

D66 wil dat de gemeente 100% duurzaam inkoop. **Circulaire inkoop zou minimaal 10% moeten gaan bedragen.**

Eerlijke kans op werk voor iedereen

Iedereen draagt op zijn eigen manier en naar eigen vermogen bij aan onze gemeente. D66 wil ervoor zorgen dat iedereen ook daadwerkelijk kansen hiervoor krijgt. Werk is belangrijk. Werk biedt mensen de kans zich te ontplooiën, leidt tot zelfredzaamheid en draagt bij aan geluk. Om ervoor te zorgen dat er voldoende werk is, geven we op de eerste plaats werkgevers ruimte om te ondernemen. Voor mensen die structureel weinig kansen krijgen, gaan we een stap verder, door hen te helpen om de baan te vinden die bij hen past.

Dit wil D66:

107. Grensgebieden.

D66 wil dat gemeenten, met name in de grensgebieden, beter samenwerken om vraag en aanbod van werknemers te matchen, bijvoorbeeld door het initiatief te nemen tot de oprichting van een grensoverschrijdend mobiliteitscentrum. D66 wil daarnaast ondernemers met buitenlandse werknemers begeleiden in de administratie van werknemers in de GBA. Dit voorkomt misstanden bij huisvesting of oneerlijke concurrentie op de arbeidsmarkt.

108. Zo snel mogelijk weer betaald werk.

D66 wil mensen met een uitkering helpen om zo snel mogelijk weer betaald werk te vinden. Daarom is goede samenwerking tussen en met het UWV, sociale werkplaatsen, uitzendbureaus en bedrijven belangrijk.

109. Stage- en leerwerkplaatsen

D66 wil voldoende stage- en leerwerkplaatsen voor jongeren, arbeidsgehandicapten en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We gaan hierover eerst in gesprek met werkgevers. Als het nodig is, zetten we de gemeentelijke organisatie in om iedereen een eerlijke kans op werk te geven. Ook (oudere) mensen met een beroep waar steeds minder vraag naar is, moeten een kans krijgen om een ander vak te leren.

110. Bijstandsuitkering en opleiding.

D66 wil dat mensen met een bijstandsuitkering de kans krijgen om een opleiding te volgen of een onderneming op te zetten, zonder dat dit direct invloed heeft op de hoogte van de uitkering.

Verkeer en actieve mobiliteit

De binnenstad is tot nu toe steeds aangepast aan het autoverkeer. Maar er wonen steeds meer mensen op een klein oppervlak. Daarom kiest D66 in plaats van voor een autoparkeerplaats vaker voor groen of een caféterras.

De verbrandingsmotoren produceren niet alleen lawaai maar ook CO₂, NO_x en fijnstof, waarvan we nu pas de schadelijke effecten ontdekken. Daarom wil D66 deze buiten de woonbuurten houden. P & R die ook overlaadplekken zijn helpen hierbij.

Elke verplaatsing begint met lopen. Daarna kiest men het volgende vervoersmiddel. In die keten heeft een auto in de stad steeds vaker een langere reistijd dan de fiets, zeker in Roermond. Een fiets gaat van deur tot deur, goedkoop, zonder uitlaatgassen, beweging is gezond en op de plek van een auto kun je 10 fietsen stallen. Actieve mobiliteit in plaats van fossiele mobiliteit.

Dit wil D66:

111. Gratis fietsenstallingen.

Dankzij de Fietsersbond zijn er twee bewaakte gratis fietsenstallingen in Roermond met in totaal 220.000 bezoekers per jaar. De stalling in de Neerstraat is vaak vol. D66 wil een grotere stalling aan die kant van de binnenstad.

112. 30 km zones.

Er zijn in de gemeente Roermond nog veel woongebieden die formeel 30 km gebied zijn, maar waar de inrichting nog niet conform de regels voor 30 KM is. Van de 51 gebieden zijn pas 26 passend ingericht. Om de overige 25 voor 30KM aangewezen gebieden goed in te richten is € 5,6 miljoen nodig. D66 wil dit de komende periode systematisch aanpakken.

113. Elektrische fietsen.

Dankzij de elektrische fiets is woon-werkverkeer nu tot 15 km enkele reis goed mogelijk. Voor recreatie wordt al gauw gerekend met afstanden tot 40 km. Ook in Duitsland groeit de verkoop van e-bikes snel en zien we hier steeds vaker Duitse gasten. Daarom wil D66 voor eigen burgers en de gasten meer laadpalen en snelfietsroutes van Venlo via Roermond naar Sittard en Weert, maar ook richting Mönchengladbach. Het station ook aanhaken aan deze routes.

114. Autovrije straat.

In de compacte stad is minder ruimte voor auto's. Als bewoners daar zelf om vragen een autovrije straat, om te beginnen op woensdagmiddag.

115. Deelauto's en deelfietsen.

D66 wil onderzoeken hoe we deelauto's en deelfietsen bevorderen in combinatie met de gemeentelijke parkeergarages.

116. Andere parkeernormen.

Bij nieuwbouw projecten kan een plek voor een deelauto tot veel lagere parkeernorm leiden zodat een al dan niet gezamenlijke moestuin mogelijk wordt. Steeds meer projectontwikkelaars bieden in plaats van parkeerplaatsen een abonnement op een deelauto met gereserveerde parkeerplaats. Dit soort ontwikkelingen kan de gemeente bevorderen en faciliteren.

Ruimte om te leven, wonen en werken.

De op te stellen Omgevingsvisie van Roermond zal gebaseerd zijn op de Groenvisie en de Duurzaamheidsvisie. Bij het uitwerken zouden we die samen met buurgemeenten, ook die in Duitsland, moeten proberen te ontwikkelen.

In 2014 heeft Roermond gekozen om voor woningbouw niet verder uit te breiden, maar alleen nog in te breiden.

117. Particulier opdrachtgeverschap nieuwe woningen.

Mogelijkheid tot collectief particulier opdrachtgeverschap van nieuwe woningen uitbreiden. Zeker met de mogelijkheid innovatieve nul-op-de-meter woningen te bouwen. Zonder welstandscommissie.

118. Versteende wijken vergroenen.

Stenen tuinen geven hittestress en zorgen voor extra hemelwater in het riool en verdroging van de bodem. De bewoners zelf zouden hiermee aan de slag moeten. In elke wijk wil D66 een moestuin beheerd door de tuinders.

119. Beheer eigen wijk.

Speelplekken voor kinderen van diverse leeftijden zijn er bijna overal, maar er moeten veel meer plekken komen om sportief te bewegen. Per wijk de inwoners minstens een keer per jaar vragen om het beheer van de eigen wijk te verbeteren via wijkraad of buurtcomité. Het ontwikkelen van deze inspraak is niet eenvoudig maar is wel nodig. Ter inspiratie: in februari 2017 sloten 9 jongerenorganisatie van politieke partijen het Ter Louw Manifest: <http://www.gewoon-duurzaam.nl/nieuws/manifest-jan-terlouw-duurzamer-nederland/>

Solide en transparante financiën

De gemeentelijke begroting is op orde. Dat neemt niet weg dat de financiën een belangrijk aandachtspunt blijven. Door rijksbeleid wordt de gemeente immers geconfronteerd met steeds nieuwe bezuinigingen of tegenvallers. En door nieuwe taken met andere budgetten neemt de omvang van de begroting sterk toe. Wij moeten zorgvuldig met belastinggeld omspringen en ervoor zorgen dat de begroting tegen een stootje kan. Ook op dit punt is vernieuwing en innovatie gewenst. Uiteraard moet behoud van de degelijkheid en nauwkeurige verantwoording die bij dit onderwerp essentieel is. Waar mogelijk betrekken we burgers en andere belanghebbenden.

Dit wil D66:

120. Gemeentelijke diensten zijn kostendekkend.

D66 wil dat de hoogte van gemeentelijke leges of retributies zoals die voor bouwvergunningen of trouwen in verhouding staan tot de daadwerkelijk gemaakte kosten.

121. Liever armoedebestrijding dan kwijtschelding.

Gemeenten mogen volgens de wet geen inkomensbeleid voeren via belastingen, maar mogen wel bepaalde belastingen kwijtschelden. D66 ziet liever gericht beleid voor armoedebestrijding. Mensen mogen niet het gevoel hebben dat gemeentelijke voorzieningen gratis zijn.

122. Kostenbewuste omgang met gemeentelijk geld.

D66 wil een kostenbewuste omgang van gemeentelijk geld bij het ambtelijk apparaat. Als binnen een beleidsprogramma teveel geld wordt uitgegeven, moet dat binnen het programma worden opgelost.

123. Schoon gedrag blijft lonen.

In zo veel mogelijk gevallen, en in ieder geval bij de afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting geldt het principe 'de vervuiler betaalt'. Dit is niet alleen eerlijker, maar ook beter voor het milieu omdat het mensen bewust maakt van de echte kosten van hun gedrag.

124. Betere leesbaarheid gemeentelijke stukken.

D66 wil meer transparantie over de financiën van de gemeente door bijvoorbeeld verdere verbetering van de leesbaarheid van de gemeentebegroting en jaarrekening.

125. Efficiënte overheidsfinanciën.

Bij tekorten op de begroting zoekt D66 in eerste instantie naar bezuinigingen of naar mogelijkheden om taken efficiënter en goedkoper uit te voeren, voordat een stijging van de lasten aan de orde komt.